

Rotterdam, 4 maart 2014.

Onderwerp:

Beantwoording van de schriftelijke vragen van het raadslid mevr. J. Bokhove (Groenlinks) over zorg voor roze ouderen.

Aan de Gemeenteraad.

Op 26 februari 2014 stelde mevr. J. Bokhove (Groenlinks) ons schriftelijke vragen over zorg voor roze ouderen

Inleidend wordt gesteld:

Humanitas heeft deze week voor het laatst een consulent in dienst die zich 16 uur per week bezig houdt met roze ouderen. De functie is geschrapt. GroenLinks maakt zich daar grote zorgen over.

Ouderen zijn opgegroeid in een tijd dat afwijkende seksualiteit niet bespreekbaar was. Juist in een leefgemeenschap met ouderen kan het voor lesbische, homoseksuele, biseksuele of transgender-ouderen daarom lastig zijn om zichzelf te zijn. Uit een rondgang van Movisie langs roze ouderen blijkt dat een groot aantal mensen een dubbelleven leidt. Daarbij kan het gevoel van eenzaamheid groot zijn onder LHBT-ouderen, omdat zij gemiddeld een kleiner sociaal netwerk hebben, zonder (klein)kinderen, en omdat zij na een eventuele 'coming out' in het verpleeg- of verzorgingstehuis nogal eens worden gepest of genegeerd door andere bewoners.

Professionals in de ouderenzorg gaan er over het algemeen automatisch vanuit dat mensen heteroseksueel zijn. Uit onderzoek blijkt dat slechts 54 procent van de roze ouderen tegenover medewerkers open is over de geaardheid. Specifieke vragen en wensen van ouderen blijven daardoor onzichtbaar en onbespreekbaar, terwijl er bij LHBT-ouderen soms specifieke en herleidbare 'roze problematiek' speelt. Zo hebben ouderen met een overleden partner van het eigen geslacht geen partnerpensioen, komen bovenmatig alcoholgebruik en eetstoornissen meer voor onder LHBT-ouderen en slikken transgender-ouderen in sommige gevallen hormonen, wat een aandachtspunt moet zijn voor de verpleging en de (huis)arts.

Er zijn gelukkig verpleeg- en verzorgingstehuizen met aandacht voor LHBT-ouderen. Denk aan informatiemateriaal zichtbaar voor iedereen, cursussen voor personeel om specifieke LHBT-problematiek te herkennen en bespreekbaar te maken en aan het organiseren van filmavonden en cafés. In 1997 is in Amsterdam zelfs het eerste ouderencomplex opgezet voor een roze doelgroep. Vijf Rotterdamse instellingen hebben inmiddels de Roze Loper gekregen voor bewust beleid voor LHBT-ouderen. Daaronder zijn twee vestigingen van Humanitas, waar nu dus de enige doelgroep-consulent in heel Nederland komt te vervallen.

Humanitas aan de Bergweg is de enige instelling in Rotterdam met een 'Roze Salon' waar twee keer per week zo'n 50 roze ouderen uit Rotterdam terecht kunnen. Met het wegvallen van de organiserende kracht is de continuïteit daarvan in het geding. Dat geldt ook voor het Roze Ouderenoverleg Rotterdam met Aafje, Laurens, Thuiszorg Rotterdam en Humanitas samen. En geld is er niet. Een aanvraag voor subsidie bij de gemeente Rotterdam is in het verleden afgewezen onder verwijzing naar de subsidie voor

RotterdamV. Deze organisatie is echter niet specifiek actief op het gebied van roze ouderen. Terwijl de deskundigheid ten aanzien van LHBT-ouderen is weggefallen, dreigt de problematiek juist groter te worden door bezuinigingen op instellingen en de thuiszorg. Mensen zonder (klein)kinderen die geen partner (meer) hebben kunnen immers moeilijk mantelzorg organiseren. Wie staat er klaar voor eenzame roze ouderen? GroenLinks ziet hierin een tikkende sociale tijdbom.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Bent u ervan op de hoogte dat Humanitas een functie heeft geschrapt die tot doel had om een veilige woonomgeving te creëren voor roze ouderen en secundair tot doel had om de deskundigheid bij personeel én bij andere instellingen te bevorderen? Zo ja, heeft u hierover een standpunt?

Antwoord:

Ja, wij zijn hiervan op de hoogte. Deze functie was door Humanitas voor drie jaar ingesteld, met het oogmerk om de (ondersteuning van) activiteiten voor roze ouderen zodanig te borgen dat deze na deze periode zelfstandig door kunnen gaan. Het bevorderen van deskundigheid bij personeel van ouderenzorg instellingen is een taak die wij tevens hebben belegd bij het Kenniscentrum Homo-emancipatie.

Vraag 2:

Wilt u met Humanitas en met de andere zorginstellingen voor ouderen in gesprek om het roze ouderenbeleid in de breedte te verankeren in de instellingen? Zo ja, hoe wilt u dit aanpakken?

Antwoord:

Ja, wethouder Louwes heeft al gesproken met de directeur van Humanitas. Deze heeft aangegeven dat begeleiding van de Roze Salons niet in gevaar komt. De roze ouderenzorg wordt gefaciliteerd vanuit de instelling en georganiseerd met inzet van het netwerk van vrijwilligersorganisaties als Rainbow City en Ketelbinkie. Het Kenniscentrum Homo-emancipatie (RotterdamV) coördineert het roze overleg ouderen Rotterdam (ROOR) waarin de zorginstellingen Aafje, Humanitas, Laurens, Pameijer en ook Thuiszorg zijn vertegenwoordigd. Dit overleg zorgt voor samenwerking, afstemming en kruisbestuiving op het gebied van roze ouderenbeleid. Diversiteitsbeleid, waaronder ook seksuele diversiteit, is bij alle genoemde instellingen een belangrijk aandachtspunt. Binnen Laurens en Pameijer worden ook activiteiten voor roze ouderen georganiseerd, zoals de Roze Loper (ontmoetingen), optredens (koor "Mannenkoorts" en voorstelling "Mateloos Verlangen") en de expositie "Verlangens", georganiseerd door Pluspunt. Bij Aafje start momenteel een pilot roze ouderen met informatie voor medewerkers over roze ouderenzorg.

Vraag 3:

Wilt u Rotterdamse instellingen voor ouderenzorg actief aanmoedigen om de Tolerantiescan van ANBO, COC, Movisie en Vilans uit te voeren? Zo ja, hoe gaat u dit doen?

Antwoord:

Wij vinden dit een verantwoordelijkheid voor de werkgever. Wel zullen wij het Kenniscentrum Homo-emancipatie verzoeken deze Tolerantiescan aan de aangesloten organisaties binnen het roze ouderen overleg beschikbaar te stellen.

Vraag 4:

Bent u bereid om instellingen in de ouderenzorg een pakket aan te bieden met een training voor verplegend personeel (over seksuele diversiteit onder ouderen) of te zorgen dat de instellingen dit zelf aanbieden aan hun personeel? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Het ondersteunen en trainen van verplegend personeel op het onderwerp seksuele diversiteit is al een taak die door de zorginstellingen wordt opgepakt. Daarnaast wordt dit gestimuleerd en ondersteund door het Kenniscentrum Homo-emancipatie.

Vraag 5:

Bent u bereid om gratis informatiemateriaal aan te leveren voor vrijwilligers en bewoners in de instellingen, zodat het onderwerp bespreekbaar kan zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Informatie over homoseksualiteit wordt al gratis beschikbaar gesteld door het Kenniscentrum Homo-emancipatie.

Vraag 6:

Wilt u het Roze Ouderenoverleg Rotterdam alsnog een subsidie verstrekken, zodat er een beleidsmedewerker aan dit overleg kan worden gekoppeld die dienstbaar is aan alle instellingen voor ouderenzorg in Rotterdam? Zo nee, wilt u deze taak dan expliciet neerleggen bij RotterdamV en deze organisatie extra middelen geven om daar invulling aan te kunnen geven?

Antwoord:

Nee, een subsidie voor ondersteuning van ouderenzorg over het onderwerp homoseksualiteit is niet nodig omdat dit al in het takenpakket van het Kenniscentrum Homo-emancipatie zit.

Vraag 7:

Ziet u de waarde van de Roze Salon, waar per keer ongeveer 50 roze ouderen komen voor ontmoeting en erkenning? Zo ja, hoe wilt u borgen dat deze activiteit blijft bestaan voor de Rotterdamse ouderen, nu de coördinerende kracht is weggevallen?

Antwoord:

Ja, de Roze Salon is van groot belang voor deze doelgroep. Borging is geregeld doordat Humanitas deze taak heeft ondergebracht bij de reguliere zorgverlening (zie ook vraag 1) Via de websites en nieuwsbrieven van de diverse ouderenorganisaties wordt hierover informatie verstrekt.

Het kenniscentrum Homo-emancipatie werkt aan een handleiding Methodiek Roze Salon zodat deze kan worden overgedragen aan andere zorginstellingen. Hiervoor wordt samengewerkt met de deelnemers van het Roze Overleg Ouderen Rotterdam.

Vraag 8:

Bent u eventueel bereid om een ander stedelijk fysiek en/of online ontmoetingspunt in het leven te roepen of hiertoe subsidie te verstrekken, zodat LHBT-ouderen elkaar kunnen blijven ontmoeten voor herkenning en activiteiten? Zo nee, bent u bereid om de Rotterdamse instellingen voor ouderenzorg te stimuleren om de 'Roze Salon' samen te financieren of een ander nieuw gezamenlijk initiatief van de grond te tillen?

Antwoord:

Nee, een ander ontmoetingspunt is niet nodig omdat de Roze Salons bij Humanitas gewoon doorgaan. Ook bij Pameijer en Laurens zijn er bijeenkomsten voor roze ouderen, o.a. in de Prinsenhof. Dit bewonersinitiatief wordt door beide zorginstellingen gefaciliteerd en ondersteund door activiteitencoördinatoren. Bovendien organiseert het COC 1x per maand bijeenkomsten voor roze ouderen en zijn er 1 x per maand activiteiten voor deze doelgroep in de Gouvernestraat.

Vraag 9:

Wilt u vanuit de gemeente Rotterdam de Roze Salon of een vergelijkbaar toekomstig initiatief actief onder de aandacht brengen van 'verstoppe' Rotterdamse ouderen die nog in de kast zitten? Zo ja, hoe gaat u dat doen?

Antwoord:

In Rotterdam wordt een actief roze ouderen beleid gevoerd dat tot doel heeft het leven van homoseksuele ouderen (m/v) in zorgcentra te verbeteren. VU Medisch Centrum en Rainbow City Rotterdam hebben onlangs het onderzoeksrapport "Op weg naar betere roze ouderen zorg" gepresenteerd bij Humanitas Bergweg. Centrale aanbevelingen hierin zijn *"het belang van een veilige omgeving waar roze ouderen elkaar in besloten, veilige groepen kunnen ontmoeten. Van hieruit kunnen open verbindingen met andere ouderen in het zorgcentrum worden gelegd, zodat uiteindelijk alle bewoners zich thuis voelen"*. Deze aanbevelingen worden opgepakt door de organisaties die zijn aangesloten bij het ROOR en door verschillende vrijwilligersorganisaties en actieve (roze) ouderen. Wel willen wij bevorderen dat dit beleid ook onder de aandacht komt van omliggende gemeenten.

Vraag 10:

Bent u bereid om –in navolging van Utrecht- een 'roze sociale kaart' te ontwikkelen en hierover actief te communiceren op de gemeentelijke website en via de huis-aan-huiskranten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Wij zijn bereid nader te onderzoeken of een 'roze sociale kaart' in Rotterdam in een behoefte voorziet. De conferentie Gay Destination die op 20 februari in ons stadhuis plaats vond zien wij als een eerste stap om Rotterdam meer op de kaart zetten als 'roze' stad en meer bekendheid te geven aan de aanwezige voorzieningen en activiteiten voor de gaygemeenschap via de gemeentelijke website en via de huis-aan-huiskranten.

Vraag 11:

Is respectvolle omgang met LHBT-ers en het herkennen van problematiek onderdeel van het curriculum op de Rotterdamse opleidingen voor verzorgenden? Zo nee, wilt u dit onderwerp dan aankaarten bij de opleidingen en ervoor zorgen dat studenten op de opleiding leren om te gaan met seksuele diversiteit?

Antwoord:

Het kenniscentrum Homo-emancipatie heeft structureel ingang bij diverse opleidingen voor verzorgenden. Het kenniscentrum verzorgt o.a. gastlessen en workshops voor Hogeschool Rotterdam, InHolland, Zadkine en het Albeda College. Ook denkt het Kenniscentrum op beleidsniveau mee met het management van deze opleidingen over de wijze waarop het thema seksuele diversiteit goed ingebed kan worden in de opleidingen voor toekomstige verzorgenden.

Vraag 12:

Wilt u bij de nadere uitwerking van de bezuinigingen op de zorg speciale aandacht schenken aan (het gebrek aan) mantelzorg voor roze ouderen? Zo ja, heeft u al concrete ideeën hoe de gemeente Rotterdam om wil gaan met deze mantelzorg-loze groep mensen?

Antwoord:

Wij erkennen dat roze ouderen speciale aandacht nodig hebben en ondersteunen het COC en Rainbow City die vrijwillige zorg bieden. Ook zijn er speciale projecten voor deze doelgroep, zoals het project "Roze bezoek vrijwilligers" en het project "Even buurten" voor kwetsbare ouderen. Natuurlijk kunnen deze ouderen ook een beroep doen op de Thuiszorg en is de roze ouderenzorg inmiddels integraal onderdeel van de ouderenzorg in Rotterdam.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

Ph.F.M. Raets

A. Aboutaleb

